Negácia, otázky typu áno/nie

Tu môže byť odkaz na vašu stránku...

Odkazy:

Odkaz na vašu stránku

Odkaz aj na vašu stránku

Odkaz ešte na vašu stránku

Slovníček

ala – ne–, žiaden; nič
ale alebo ali – všetko, všetci
ken – môcť, byť schopný; možnosť

lape – spať; spánok

musi – baviť/zabávať (sa); hra, zábava, sranda
pali – konať, robiť, zhotoviť, pracovať; činnosť, práca
sona – vedieť, poznať, dokázať; múdrosť
wawa – silný, intenzívny; energia, sila, moc

Negácia

V slovenčine vytvoríte zápor slovesa pridaním ne– pred sloveso, ako je tomu vo vete "Nehovoríme". Avšak v Toki Pona dávame slovko negácie ala za sloveso.

mi lape ala. -- Nespím. (doslovne: "Spím ne.")
mi musi ala. -- Nezabávam sa.
mi wawa ala. -- Nie som silný.
mi wile ala tawa musi. -- Nechcem tancovať.

tawa musi doslovne znamená "hýbať sa zábavným spôsobom" alebo tak nejak. Používa sa vo význame "tancovať".

Majte na pamäti, že tieto vety s ala možno často preložiť rôznym spôsobom. Napríklad, vetu "mi musi ala" možno preložiť aj "Nudím sa"; "mi wawa ala" možno preložiť aj ako "Som slabý". Musíte byť proste flexibilný.

Všimnite si, že ala možno použiť aj ako adjektívum.

jan ala li toki. -- Nikto nerozpráva. (doslovne: "osoba žiadna (li) rozpráva.")

ala možno pokojne dať aj za sloveso (ktoré je v tejto vete toki) a fakticky je to bežnejší spôsob. Avšak, máte možnosť ala používať za podstatnými menami, a tak som na to jednoducho chcel poukázať. Avšak, nezabudnite pritom nepoužívať ala s ijo:

Nesprávne: ijo ala li jaki. -- Žiadna vec nie je špinavá. (doslova: "vec žiadna (li) špinavá."

Správne: ala li jaki. -- Nič je špinavé.

Ak nie je za slovesom, ala už v zásade implicitne znamená nič a tak použitie ijo tu proste nesedí.

ale a ali

Môže sa zdať divné, že som zaradil slová vyjadrujúce všetko do lekcie, ktorá je o negácii! Avšak, napriek rozdielu vo význame, ala a ale / ali sa ako adjektíva používajú rovnako.

Než sa naučíme ako toto slovo používať, predpokladám, že chcete vedieť, prečo existujú dve slová s presne rovnakým významom. Nuž, vysvetlenie súvisí s fonetikou. Slovo ali bolo vytvorené pomerne nedávno. Predtým sme mali len ale. Avšak, ako ste si už azda všimli, slová ale a ala sú si veľmi blízke pokiaľ ide o výslovnosť. Tieto slová si v hlave ľahko popletiete, a

taktiež môžete slovo ľahko zle počuť, ak sa vysloví nahlas. Ľudia začali mať väčšie obavy, že ala a ale by sa mohli ľahko pliesť, a teda Sonja, ktorá Toki Pona vytvorila, navrhla slovo ali. Znamená presne to isté ako ale; avšak, je vzdialenejšie slovu ala a ľahšie sa rozišuje. ale a ali budú obe existovať až kým sa jendo nestane obľúbenejším. Môžete používať to, ktoré sa vám viac páči; avšak, osobne uprednostňujem ali, a tak ho budem používať v týchto lekciách.

Každopádne sa teraz pozrime na to, ako toto slovo používať. Len pred chvíľou sme sa naučili, že ala možno používať ako adjektívum. ali sa našťastie používa presne rovnako:
jan ali li wile tawa. -- Každý chce cestovať.
ma ali li pona. -- Všetky národy sú dobré.
Ako aj v prípade ala, najlepšie je nepoužívať ijo a ali spolu:
~~ijo~~ ali li pona -- Všetko je ok.
Mimochodom, ali li pona je jedno z prísloví v Toki Pona, ak ste to nevedeli:).

Otázky typu áno/nie

Ak chcete položiť otázku, na ktorú sa dá odpovedať "áno" alebo "nie", dodržiavajte jednoduchý vzor. Pozrite ako z tejto vety vytvoríme otázku:
sina pona ala pona? -- Ste v poriadku? (doslova: "ste ok nie ok?")
Otázky tohto typu vytvoríte tak, že použijete sloveso, potom ala a následne zopakujete sloveso. Nie je to až také ťažké, však? Chce to len trocha času si na to zvyknúť. Tu sú ďalšie príklady:
suno li suli ala suli? -- Je slnko veľké?
len sina li telo ala telo? -- Sú tvoje šaty mokré?
tomo tawa sina li pakala ala pakala? -- Je tvoje auto pokazené?
sina ken ala ken lape? -- Môžeš spať?
ona li lon ala lon tomo? -- Je (on) v dome?
ona li tawa ala tawa ma ike? -- Išiel do zlej krajiny?
sina pana ala pana e moku tawa jan lili? -- Dal si dieťaťu jedlo?
pipi li moku ala moku e kili? -- Jedia chrobáky ovocie?

Odpoveď

Odpovedať na takéto otázky typu áno/nie je celkom jednoduché. Ak sa vás niekto opýta sina wile ala wile moku? ("Chceš jesť?"), môžete odpovedať buď áno, alebo nie. Robí sa to takto:
wile -- Áno
wile ala -- Nie
Ak chcete povedať áno, jednoducho zopakujete sloveso v príslušnej vete. Ak chcete povedať nie, zopakujete sloveso a pripojíte zaň ala. Tu je pár ďalších otázok a odpovede na ne:
sina lukin ala lukin e kiwen? -- Vidíte skalu?
lukin -- Áno
lukin ala -- Nie
sina sona ala sona e toki mi? -- Chápete moje rozprávanie? Rozumiete, čo vravím?
sona -- Áno
sona ala -- Nie

tan (znovu)

V predchádzajúcej lekcii ste sa naučili slovo tan ako predložku, avšak teraz si

musíme prebrať jeho použitie vo forme podstatného mena.

Ak sa použije ako podstatné meno, tan znamená príčina alebo dôvod. Toto vám môže byť pravdaže nápomocné, ak chcete preložiť vetu ako "Neviem prečo". Avšak musíte vetu trocha preformulovať:

mi sona ala e tan. -- Neviem dôvod.

To je všetko.

Cvičenia

Pokúste sa preložiť tieto vety zo slovenčiny do Toki Pona.

Je to zábavné/srandovné? Áno. Overte si svoj preklad:

Musíš mi povedať prečo. Overte si svoj preklad:

Rozmýšľajte: "Musíš povedať dôvod mne."

Je vedľa mňa chrobák? Overte si svoj preklad:

Páčim sa ti? Overte si svoj preklad:

Nemôžem spať. Overte si svoj preklad:

Nechcem sa s tebou rozprávať. Overte si svoj preklad:

Nešiel k jazeru. Overte si svoj preklad:

A teraz sa pokúste preložiť tieto vety z Toki Pona do slovenčiny:

sina wile ala wile pali? wile ala. Overte si svoj preklad:

jan utala li seli ala seli e tomo? Overte si svoj preklad:

jan lili li ken ala moku e telo nasa. Overte si svoj preklad:

sina kepeken ala kepeken e ni? Overte si svoj preklad:

sina ken ala ken kama? Overte si svoj preklad:

Všetky lekcie

Portál o preklade nielen pre prekladateľov * © 2013 tokipona$_{FL}$: Všetky práva vyhradené! * Template design by Arcsin